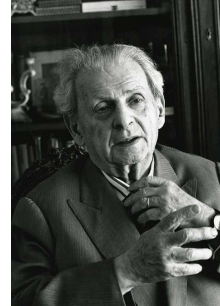

Mensbeelden in de hedendaagse filosofie

Levinas 1906-1995

Levinas 1906-1995

Sneek 2020-2

Geweld als eigentijdse ervaring

- 1914 Duitsland valt Litouwen binnen → vlucht naar de Oekraïne.
- 1917 Bloedige oktoberrevolutie
- 1920 terug naar nu zelfstandig Litouwen en later naar Straatsburg
- 1928-29 Husserl en Heidegger als leermeesters
- 1931 Franse nationaliteit
- 1932 Kiest voor de Alliance Israelite Univeselle die al sinds 1860 zorgt voor joodse opleidingen rond de middellandse zee.
- 1940 Krijgsgevangene tot 1945
- 1961 Totalité et infini komt uit.

Sneek 2020-2

De ander staat centraal

- I.t.t. tijdgenoten niet bezig met 'zelf' of 'vrijheid'
- Totaliteit is gewelddaad (Rosenzweig)
- Verschil sein-dasein
- Niet ik zelf ben de weg eruit, maar de ander kan mij verlossen uit het Zijn.
- De ander is het begin van mijn ethisch bestaan.

Sneek 2020-2

Il y a

- Het is niet de angst voor de dood die Heidegger beschrijft zegt Levinas. In de existentiële angst zit juist de wil om te leven.
- Het is de traumatische ervaring van de vrees dat het leven doorgaat ook en juist als je dat niet zou willen.
- Het il y a is de nacht die alle dingen opneemt en van hun zijnde-zijn berooft.

Sneek 2020-2

Wij mensen kunnen niet verblijven in het il y a

- Het il y a moet overwonnen worden, omdat het niet leefbaar is en dus moeten wij eruit.
- Het is het oergeweld dat wij natuur noemen, maar waarin wij niet zoals de dieren op een vanzelfsprekende manier aanwezig kunnen zijn.
- Het zijn van de natuur heeft begin noch einde want ook als het bos door brand verwoest wordt is dat natuur.
- Het zijn wij mensen die onszelf aan deze situatie willen onttrekken, maar hoe?

Sneek 2020-2

Het gelaat van de ander

- Het gaat om een eerste persoon 'Ik'
- En een tweede persoon 'de Ander'
- En de derde persoon, het andere van de ander dat wordt aangeduid met de derde persoon; hij zegt.... zij vindt Daarmee wordt het anders zijn van de ander gewaarborgd.
- Het gelaat verwijst naar het onuitspreekbare erachter.

Sneek 2020-2

Omgaan met de ander

- Wij nemen waar in onderscheid in uitsluiting en discriminatie. Wij kunnen niet anders.
- Dat verschil kunnen we niet wegpraten.
- Een gesprek/ontmoeting moet dus niet tot consensus leiden.
- Levinas beroept zich dan op het buiten de totaliteit staande. Het Goede, de Waarheid of God. Dat maakt het ethische bestaan mogelijk.

Sneek 2020-2

Verlangen naar de ander/het andere

- Wij leven in een wereld waarin wij van meet af aan verlangen naar het andere dat de totaliteit doorbreekt en het *il y a* openbreekt.
- Wij verlangen naar het andere. Niet naar een specifieke invulling van behoeften, maar naar een nog oningevuld 'buiten mij'
- Gelaat is epifanie, geen fenomeen (dat laatste begint bij mijn voorstelling, epifanie begint buiten mij)

Sneek 2020-2

Illeïteit

- Spoor van aanwezigheid, nooit herleidbaar
- Lijkt strikt religieus, maar geldt voor alle denken waarbij het verschil uiteindelijk wordt opgeheven.
- Wat verklaring behoeft is ons verlangen naar iets anders (uit het Zijn dat omvattend is)
- Wat verklaring behoeft is ons vermogen om uit de strijd om het bestaan en haar voorwaarden te stappen.

Sneek 2020-2

Geen filosoof van de ontmoeting

- Buber is denker van ich-du
- In discussie zegt Levinas dat is me te mooi
- De ontmoeting is spiritueel, maar het gelaat van de ander is er ook in een wereld waarin honger en tekort reëel aanwezig zijn en het dus jij of ik zal zijn.
- Het gelaat van de ander stelt het 'jij' voor het 'ik', omdat het ervaren van de ander het leven pas inhoud geeft.

Sneek 2020-2

Mensbeeld

- De mens is opgesloten in de totaliteit.
- De mens heeft onverklaarbaar verlangen naar het andere.
- Bewustzijn (da-sein) maakt dat wij niet in het 'zijn' opgaan, maar we kunnen er niet op eigen kracht uit.
- Het is het geraakt worden door het gelaat van de ander die de ethiek mogelijk maakt.
- De ander staat voorop.

Sneek 2020-2